

Романов Леонід Анатолійович,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу цифрових технологій і
комп'ютерного забезпечення
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В.О. Сухомлинського, м. Київ
ORCID iD:<https://orcid.org/0000-0002-1297-3331>
e-mail: leo-volga@ukr.net

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ВІДКРИТОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Розвиток сучасного інформаційного суспільства супроводжується впровадженням в усі сфери діяльності комп'ютерних технологій, формуванням електронних інформаційних мереж, інтенсивним використанням і поповненням електронного світового простору.

Ключовим принципом сучасної освітньої діяльності є всеосяжний доступ до інформаційних світових ресурсів, а провідними інформаційними центрами закладів освіти виступають бібліотеки як провідники у електронному інформаційному середовищі. У зв'язку з вище зазначеним широким вжитком в науковій, технічній і популярній літературі набуло поняття «електронна бібліотека» (ЕБ), виникнення якого зумовлено розвитком принципово нового класу систем, покликаних акумулювати і поширювати інформацію в електронній формі.

За визначенням Вікіпедії, електронна бібліотека – це розподілена інформаційна система, що дозволяє зберігати і використовувати різноманітні колекції електронних документів (текст, графіка, аудіо, відео і т.і.) завдяки глобальним мережам передачі даних в зручному, для кінцевого користувача, вигляді [2].

Автори колективної монографії «Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів» розглядають електронну бібліотеку як можливо віртуальну організацію мережного типу, що збирає, керує та довготерміново зберігає різноманітний цифровий контент та пропонує своїм користувачам (або спільнотам користувачів) спеціалізовані функціональні можливості щодо контенту. Дослідники також наголошують, що поняття «цифрова бібліотека» і «віртуальна бібліотека» застосовуються як синоніми поняття «електронна бібліотека» [3, с. 9].

Серед важливих параметрів оцінки ЕБ - якість представлення інформації, розмір інформаційного фонду і якість обслуговування. О. Будецька звертає увагу на зростання ролі у сучасному інформаційному світі бібліографічних «лоцманів», тобто фахівців, які надають допомогу при здійсненні інформаційного пошуку. Зокрема, йдеться про те, що сучасні бібліотекарі оволодівають не тільки пошуковими навичками, а й елементами

програмування, поглибленим вивченням правових наук, основними мовами спілкування у світових інформаційних мережах тощо[1].

На думку авторів посібника «Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів», сучасне інформаційно-освітнє середовище (ІОС) закладу професійної освіти - це інтегроване, відкрите, динамічне, адаптивне WEB-середовище, що: містить організаційні, управлінські, педагогічні, соціальні, економічні, правові, методичні та навчальні взаємозв'язки; функціонально спрямовується на інформаційну електронну взаємодію між суб'єктами середовища; централізоване електронне навчально-методичне та організаційно-педагогічне забезпечення навчального процесу. Підкреслимо, що першим модулем такого середовища визначено web-бібліотеку електронних освітніх ресурсів (електронних підручників, посібників, методичних рекомендацій, словників, довідників, лабораторних практикумів, які розподілено за галузями професійної освіти (професійно-теоретична підготовка, професійно-практична підготовка, загальноосвітні дисципліни, додаткові матеріали тощо) [4, с. 13-14].

У контексті значення електронної бібліотеки для створення відкритого інформаційно-освітнього середовища закладу професійної освіти наведемо приклад Роменського ВПУ. Електронна бібліотека цього закладу є сучасним потужним інформаційним простором (<http://bibliotekavpu.ucoz.com/>) [5]. Читальний зал обладнаний сучасними комп'ютерами з доступом до мережі Інтернет та копіювальними пристроями. Електронна бібліотека навчального закладу складається не лише з літератури загальноосвітніх предметів, а й містить інформацію професійного спрямування, окремо по кожній професії та спеціальності, з якої ведеться підготовка в училищі. У бібліотеці міститься не лише програмовий матеріал з кожного предмета та професії, а й безліч додаткового (різноманітні презентації, відеоматеріали, відеофільми, лекції тощо). Це дає змогу учням поглибити отримані на уроках знання та якісно підготуватися до участі в різноманітних заходах. Учні цього закладу освіти є неодноразовими переможцями конкурсів та олімпіад обласного та Всеукраїнського рівнів.

Отже, електронна бібліотека закладу професійної освіти повинна бути сучасним потужним інформаційним простором, забезпечувати доступ здобувачів освіти до теоретичного матеріалу дисциплін, створювати умови для виконання різноманітних завдань.

Бібліографія

1. Будецька О.О. Імперативи розвитку бібліотеки університету в контексті формування освітнього електронного середовища. *Imperatives of the Electronic Libraries Development: pro et contra* : матеріали міжнар. веб-конф. (м. Харків, 27 берез. 2014 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Наук. б-ка, Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Центр. наук. б-ка ; [за заг. ред. Н. П. Пасмор]. URL:http://www.nbuv.gov.ua/sites/default/files/method_mg/mfiles/201410_method/imperatives.pdf

2. Електронна бібліотека. Вікіпедія.URL: <http://surl.li/saxvl> (дата звернення: 06.05.2023).
3. Електронні бібліотечні інформаційні системи наукових і навчальних закладів: монографія / [Спирін О.М., Іванова С.М., Новицький О.В. та ін.]; за наук. ред. проф. В.Ю. Бикова, О.М. Спіріна. Київ. : Педагогічна думка, 2012. 176 с.
4. Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів: посібник / Карташова Л. А., Юрженко В. В., Гуралюк А. Г., Липська Л. В., Гуменна Л. С., Зуєва А. Б., Шупік І. М., Ростока М. Л., Шевченко В. Л. За наук. ред. Лузана П. Г. Київ: ІПТО НАПН, 2017. 124 с.
5. Сайт електронної бібліотеки Роменського ВПУ.URL : <http://bibliotekavru.ucoz.com/> (дата звернення: 05.05.2023).